

Культура II

02-01-2025

Тиждень #19

Лекція #8:

Українська музика першої половини XX ст.
(прозівка 48 - закінчення)

Лекція #9а:

Українська музика першої половини XX ст.
(початок – закінчення)

Завдання (з книжки *Українська Культура II*):

Прочитати:

Книжка «Культура II»

Лекція #9:

Українська музика другої половини XX ст.
ст. 145-149

Виконати завдання «Закріплення», ст. 152, питання 1-7 в книжці *Культура II*.

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XX ст.

На початку 1930-их років советська влада взяла повну контролю над творчістю композиторів й усім музичним життям в Україні. Як і всі інші види мистецтва, музика мала служити як допоміжний засіб для комуністичної пропаганди. Композиторів примушено писати пісні та музичні твори на славу Сталіна та інших комуністичних вождів. Поборювалось усе, що глибоко національне у музиці і засуджувалось зацікавлення сучасною західною музикою. Композитори були змушені орієнтуватись на російську музику.

Та навіть у тих умовах серед композиторів було чимало таких, що старались, поскільки можливо, сприяти дальшому розвитку української музики. Їхня творчість позначена різноманітністю жанрів, добрим опануванням великих музичних форм. Кращими композиторами цього періоду були: Андрій Штогаренко, Микола Дремлюга, Микола Коляда, Вадим Гомоляка, Юрій Мейтус, Герман Жуковський, брати Платон і Георгій Майбороди, Кость Данькевич.

Наприкінці 1950-их років (після смерті Сталіна) зм'якшено ідеологічний тиск на мистецтво. Це дало змогу молодим композиторам писати твори у стилі та засобами найновіших музичних течій. Постала цікава група "КИЇВСЬКИЙ АВАНГАРД", що пропагувала модернізм у музиці (напр. атональність). До цієї групи входили оригінальні та талановиті композитори **Леонід Грабовський, Володимир Сильвестров, Володимир Губа** та інші. Поява Київського Авангарду викликала велике зацікавлення за кордоном, але у Києві творчість групи довго була обмеженою до вузького кола слухачів. Сьогодні композитори Грабовський, Сильвестров і Губа відомі в музичних колах світу як одні з найбільш цікавих і новаторських сучасних композиторів. Їхні твори виконують на концертах чужі оркестри й музичні виконавці далеко поза Україною.

Мирослав Скорик.

Сьогодні Україна має значне число талановитих і високопрофесійних композиторів. Вони творять оригінальну синтезу традиційного з модерним. До числа кращих композиторів входять:

МИРОСЛАВ СКОРИК у кількох своїх композиціях цікаво та творчо поєднує гуцульський музичний фольклор із сучасними музичними підходами. Найвідоміші з його композицій є "Карпатський концерт" і "Гуцульський триптих" для оркестри, два скрипкові й два фортепіанові концерти. Скорик є також автором музики до 40 фільмів (серед них "Тіні забутих предків", на основі якого

Леся Дичко.

Євген Станкович.

постав "Гуцульський триптих"). Скорик пише на різні стилі; написав кілька композицій у стилі джазу і оперу **"Мойсей"** (2002).

ЛЕСЯ ДИЧКО — відома за свої хорові твори, серед яких є популярна кантата для хору "Чотири пори року" та "Чумаки".

ЛЕВКО і ЖАННА КОЛОДУБИ — написали ряд творів для оркестри та хору, а також скомпонували музику для кількох фільмів.

ЄВГЕН СТАНКОВИЧ — автор багатьох творів великого формату — опер (фольк-опера "Цвіт Папороті"), балетів ("Ольга"), кантат (у пам'ять жертв Голодомору 1933 р., Бабиного Яру та Чорнобиля) і симфонічних творів.

ІВАН КАРАБИЦЬ — автор відомої ораторії для хору "Київські Фрески".

ОЛЕГ КИВА — автор ряду кантат, симфоній, інструментальних квартетів, сонат для скрипки й фортепіано тощо.

УКРАЇНСЬКІ КОМПОЗИТОРИ В ДІЯСПОРІ

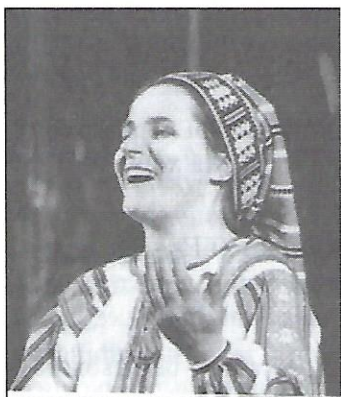
Ще в 1920-их роках до Америки переїхали і були тут діяльні композитори **Олександр Кошиць**, **Михайло Гайворонський** (один із творців стрілецької пісні та автор багатьох творів для скрипки), **Павло Печеніга-Углицький** (автор опери "Відьма"), **Роман Придаткевич** (його чотири симфонії виконували американські оркестри).

Після Другої світової війни до Америки прибуло багато композиторів, які мали за собою в Україні вже досить поважний музичний дорібок:

Антін Рудницький був одним із перших українських композиторів, які творили в суто модерному стилі. Чимало його творів написані під впливом крайніх течій західної музики. Опера **"Анна Ярославна"**.

Микола Фоменко писав у неоромантичному стилі. Він створив твори у майже всіх ділянках музики: опери "Івасик Телесик", музику до театральних п'єс, твори для хорів різного складу, кантати "Слава Мазепі", сольоспіви "Любіть Україну", твори для оркестри, фортепіану, скрипки і т. д.

Цінну композиторську спадщину залишили в діяспорі Володимир Грудин, Іван Недільський, Зиновій Лисько (зібрав, також, 10 томів українських народніх пісень), Ігор Білогруд, Василь Шуть, Василь Витвицький, Григорій

Ніна Матвієнко.

Китастих (його пісні творять значну частину репертуару Капелі бандуристів у Дітройті).

Підтримує українську музику і покоління композиторів, що здобуло музичну освіту в школах країн, де поселилися українці. Серед них відзначаються значною творчою діяльністю: в Америці — Ігор Соневицький, Вірко Балей (його твори виконують американські оркестри) та Ярополк Ласовський, у Канаді — Юрій Фіяла любить великі форми як симфонії та фортепіянові концерти, Василь Сидоренко, Андрій Гнатипшин в Австрії, Іван Вовк у Бразилії, Маркіян Кузан у Франції (автор кантати "Неофіти") та інші.

ЕСТРАДНА МУЗИКА

Найкращими та найбільш знайомими композиторами легкої музики в останньому півстолітті є: автори популярних танго Іван Веселовський (багато з них написав в Канаді) та Анатолій Кос-Анатольський, автори популярних пісень, що стали майже народними: Платон Майборода: "Рушничок", "Київський вальс", "Білі каштани"; Ігор Шамо: "Києве мій", "Не шуми калитонько"; Олександр Білаш: "Два кольори", "Мої ясени"; надзвичайно популярний за свіжістю своїх пісень **Володимир Івасюк** (загинув у 1979 р.), а сьогодні плідно працюють Вадим Крищенко, Юрій Рибчинський та інші.

Закріплення

1. Чому більшовики так суворо тримали контроль над композиторами?
2. Що принесли 1960-ті роки в музичне життя підсоветської України?
3. Що це "Київський авангард"?
4. Назвіть головних представників "Київського авангарду".
5. Назвіть трьох визначних композиторів, які працюють сьогодні в Україні.
6. Назвіть трьох українських композиторів, які живуть і працюють в діаспорі.
7. Які сучасні українські естрадні пісні можете назвати?

Вправа — знайти інформації про українського композитора: а) ім'я; б) дата народження; в) країна, в якій перебуває; г) інформації про життя і долю; ґ) музичні твори; д) стиль; е) книжки, з яких ці інформації взяті.